

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101618

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-12-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литовченко Людмила Валеріївна

2. Liudmyla V. Lytovchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2915-0363

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка (051 Економіка)

Дата захисту: 28-12-2023

Спеціальність за освітою: облік і аудит

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Литовченко Л.В.
ID 3370

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07

Тема дисертації:

1. Стратегії підвищення економічної ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур
2. Strategies of the economic efficiency growing of the production and processing of oilseed crops

Реферат:

1. Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретично-методичних та прикладних засад управління економічною ефективністю діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. В дослідженні визначено особливості генезису понятійно-категоріального апарату управління ефективністю діяльності підприємств агропромислового виробництва. Ідентифіковано організаційно-економічні умови функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Окреслено функціональні та інтеграційні напрями підвищення економічної ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Визначено тенденції зміни обсягів та рівня економічної ефективності виробництва та переробки продукції олійних культур. Виконано ідентифікацію сучасного стану та пріоритетів поведінки підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур на ринку. Ідентифіковано динаміку структури доданої вартості при виробництві та переробці

продукції олійних культур в підприємствах. Обґрунтовано системи та інструментарій управління економічною поведінкою підприємств-виробників продукції олійних культур на цільових ринках збуту. Визначено особливості побудови та функціонування механізмів вертикальної та горизонтальної агропромислової інтеграції підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур в процесах. Ідентифіковано стратегії підвищення економічної ефективності діяльності підприємств-виробників продукції олійних культур на цільових ринках збуту. В дисертації обґрунтовано концептуальні засади реалізації інструментального підходу при побудові систем управління економічною ефективністю діяльності підприємств-виробників продукції олійних культур, які ґрунтуються на реалізації заходів корекції економічної та ділової поведінки підприємств на цільових ринках збуту з урахуванням прояву впливу різномірних за сутнісними ознаками факторів формування доходів товаровиробників, а також зрушень в структурі витрат та залученні джерел формування доданої вартості. Удосконалено типологію організаційно-економічних умов функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур, в основі якої лежить виокремлення зовнішніх, загальногалузевих та внутрішніх особливостей здійснення діяльності вказаними підприємствами, а також поділ факторів впливу на рівень економічної ефективності діяльності підприємств та формування умов їх функціонування на фоні, пасивні та активні з огляду на інтенсивність їх проявів. Розвинуто ідентифікацію особливостей генезису понятійно-категоріального апарату управління ефективністю підприємств агропромислового виробництва шляхом уточнення атрибутів ефективності, як об'єкта управління, яке полягає у інтерпретації її показників через призму результат-орієнтованих та процес-орієнтованих ознак. В першому розділі дисертації визначено генезис понятійно-категоріального апарату формування та управління ефективністю діяльності підприємств, окреслено особливості ефективності як об'єкта управління, ідентифіковано організаційно-економічні умови функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур, а також виконане розмежування функціональних та інтеграційних напрямів підвищення економічної ефективності діяльності підприємств. Другий розділ присвячено визначенню тенденцій зміни обсягів та рівня економічної ефективності виробництва та переробки продукції олійних культур, ідентифікації сучасного стану та пріоритетів поведінки підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур на ринку, а також інтерпретації динаміки структури доданої вартості при виробництві та переробці продукції олійних культур в підприємствах. В третьому розділі обґрунтовано системи та інструментарій управління економічною поведінкою підприємств-виробників продукції олійних культур на цільових ринках збуту, визначено архітектуру та архітектоніку механізмів вертикальної та горизонтальної агропромислової інтеграції підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур, а також ідентифіковано стратегії підвищення економічної ефективності діяльності підприємств-виробників продукції олійних культур на цільових ринках збуту.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of the theoretical-methodical and applied principles of managing the economic efficiency of the enterprises for the production and processing of oilseed products. The study determined the peculiarities of the genesis of the conceptual and categorical apparatus for managing the efficiency of agro-industrial production enterprises. The organizational and economic conditions of the functioning of the enterprises for the production and processing of oilseed products have been identified. The functional and integration directions of increasing the economic efficiency of the enterprises for the production and processing of oilseed products are outlined. The trends of changes in volumes and the level of economic efficiency of production and processing of oilseed crops have been determined. The identification of the current state and priorities of the behavior of enterprises for the production and processing of oilseed products on the market has been carried out. The dynamics of the structure of added value during the production and processing of oilseed products in enterprises have been identified. The systems and tools for managing the economic behavior of companies producing oilseed products in the target sales markets are substantiated. The peculiarities of the construction and functioning of the mechanisms of vertical and horizontal agro-industrial integration of enterprises for the production and processing of oilseed products in processes have been determined. Strategies for increasing the economic efficiency of oilseed producers in the target sales markets have been identified. The

dissertation substantiates the conceptual principles of the implementation of the instrumental approach in the construction of management systems for the economic efficiency of the activities of enterprises producing oilseed products, which are based on the implementation of measures to correct the economic and business behavior of enterprises in the target sales markets, taking into account the manifestation of the influence of factors of the formation of incomes of commodity producers, which are heterogeneous in terms of essential features, as well as shifts in the cost structure and the involvement of sources of added value formation. The typology of the organizational and economic conditions of the functioning of enterprises for the production and processing of oilseed products has been improved, which is based on the identification of external, general branch and internal features of the activities of the specified enterprises, as well as the division of factors influencing the level of economic efficiency of enterprises and the formation of the conditions of their functioning into background, passive and active in view of the intensity of their manifestations. The identification of features of the genesis of the conceptual-categorical efficiency management apparatus of agro-industrial production enterprises by clarifying the attributes of efficiency as an object of management, which consists in the interpretation of its indicators through the prism of result-oriented and process-oriented features, has been developed. In the first chapter of the dissertation, the genesis of the conceptual and categorical apparatus for the formation and management of the efficiency of enterprises is defined, the peculiarities of efficiency as an object of management are outlined, the organizational and economic conditions of the functioning of enterprises for the production and processing of oilseed crops are identified, as well as the delineation of functional and integration directions of improvement is carried out economic efficiency of enterprises. The second chapter is devoted to the determination of trends in changes in volumes and the level of economic efficiency of the production and processing of oilseed products, the identification of the current state and priorities of the behavior of enterprises producing and processing oilseed products on the market, as well as the interpretation of the dynamics of the structure of added value in the production and processing of oilseed products in enterprises. In the third chapter, the systems and tools for managing the economic behavior of companies producing oilseeds on the target sales markets are substantiated, the architecture and architecture of the mechanisms of vertical and horizontal agro-industrial integration of companies producing and processing oilseeds are determined, and strategies for increasing the economic efficiency of the enterprises' activities are identified. producers of oilseed products in target sales markets.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Литовченко Л. В. Сучасний стан та пріоритети розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. *Colloquium-journal-2023-162-1*. p. 65-68.
- 2. Литовченко Л. (2022). Тенденції та перспективи розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур в ризикових умовах. *Innovation and Sustainability*, (4), 202-206. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.202.206>
- 3. Литовченко Л., Хлопоніна-Гнатенко О., Михайленко В. (2023). Фактори впливу на формування економічної поведінки підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. *Modeling the development of the economic systems*, (2), 13-18. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-8-2>

- 4. Литовченко Л. В., Брюхович Д. С. Особливості управління економічною поведінкою підприємств-виробників олійних культур. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 4. С. 140-144. : <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-20>
- 5. Литовченко Л. В. Агропромислова інтеграція як чинник розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. №2 (304). Том. С. 346-350. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-54](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-54)
- 6. Литовченко Л. В. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств олійної промисловості. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 3. С. 183 – 187. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-27>
- 7. Литовченко Л.В. Перспективи розвитку ринкової взаємодії виробників та переробників продукції олійних культур. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Харків: ХНТУСГ, 2019. С. 145-147.
- 8. Литовченко Л. В. Механізми управління ефективністю основної діяльності підприємств-виробників продукції олійних культур. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 325-327.
- 9. Литовченко Л. В. Стратегічні орієнтири у підвищенні ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних 6 культур. Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. ОДАУ. Одеса: РВВ ОДАУ, 2022. С. 203-205.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U003102, 0118U005208

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аранчій Валентина Іванівна

2. Valentyna I. Aranchii

Кваліфікація: к.е.н., професор, 08.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7391-2882

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красноручський Олександр Олександрович
2. Oleksiy O. Krasnorutskyu

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1744-3257

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, буд. 1-а, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орел Анна Миколаївна
2. Anna M. Orel

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0823-3346

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, буд. 1, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатенко Микола Миколайович
2. Mykola M. Ihnatenko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-8626-4624

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миколенко Інна Григорівна

2. Inna H. Mykolenko

Кваліфікація: д. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3800-6136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Зоря Олексій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зоря Олексій Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кузьміна Наталія Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна